

Nebi Miş

nmis@setav.org

İsrail sorunu devam ettiği müddetçe, sadece Ortadoğu değil, küresel sistem de kaosa sürüklenecektir. Bunun için Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, "insanlık cephesinin kurulması" önerisi önemlidir. İsrail er ya da geç durdurulur. Ancak, bir an önce durdurulmazsa insanlık için maliyeti yüksek olur.

İSRAİL SALDIRGANLIĞI NEREDE DURDURULACAK?

İsrail'in Filistinlilere karşı başlattığı soykırım savaşının bir yılı oldu. Bugüne kadar 42 bine yakın Filistinli katledildi. Lübnan'a kalıcı olarak yerleşmek isteyen İsrail, kara harekatı başlattı. İsrail'in hedefinin en başından itibaren Gazze ile sınırlı olmadığı biliniyordu. 7 Ekim saldırıları sonrası, bölgesel bir savaş amaçladığı belliydi. Batılı ülkelerin, sa-

vaşın ilk aylarında bölgesel bir savaş riskine karşı İran ve vekillerini kontrol altında tutmaya dönük baskılarının, aslında İsrail'in kademeli bölgesel savaş planına hizmet etmeye dönük olduğu bugün daha iyi anlaşılıyor. Bugüne kadar ABD ve Batılı ülkeler, İsrail'in katliamlarına askeri, siyasi ve ekonomik destek verdiler. Netanyahu yönetiminin soykırım ve savaş suçu işlemesi karşısında uluslararası hukukun işlemesini engellediler. İsrail'e karşı özellikle Batı kamuoyunda yükselen tepkileri azaltmak için her türlü baskıyı devreye soktular. Binlerce Filistinli sivil ölürken, aylarca ateşkes için koşulların oluşmadığını söylediler. İsrail'in haydut bir devlet gibi hareket etmesini her ne pahasına olursa olsun desteklediler. ABD'nin "kör desteği" karşısında İsrail, soykırımını kademeli olarak genişletti.

İsrail'in savaşı Lübnan'a yayması, Suriye, Yemen, İran ve Irak'a karşı sürdürdüğü operasyonları devam ettirmesi, Ortadoğu'da artık "yeni bir durumu" ortaya çıkardı. Bu yeni jeopolitik durumu iyi tahlil etmemiz ve üzerinde iyi düşünmemiz gerekiyor. Bu yeni gerçekliğin Türkiye başta olmak üzere bölge ülkeleri açısından da birtakım ciddi sonuçları olacak. Herkes ABD seçimlerinin sonucunu beklese de, seçimlerden ne sonuç çıkarsa çıksın yeni dediğimiz süreç işleyecek. Jeopolitik ve güvenlik dengelerinin sarsıldığı bu yeni

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, TBMM 28. Dönem 3. Yasama Yılı Açılışı dolayısıyla Meclis Genel Kurulunda milletvekillerine hitap etti. Erdoğan konuşmasında "Vaat edilmiş topraklar hezeyanıyla hareket eden İsrail yönetiminin, tamamen dini bir fanatizm ile Filistin ve Lübnan'dan sonra gözünü dikeceği yer, açık söylüyorum, bizim vatan topraklarımız olacaktır. Şu anda bütün hesap bunun üzerinedir" sözlerine yer verdi. (Doğukan Keskinkılıç / AA, 1 Ekim 2024)

İSRAİL'İN HEDEFİNİN EN BAŞINDAN İTİBAREN GAZZE İLE SINIRLI OLMADIĞI BİLİNİYORDU. 7 EKİM SALDIRILARI SONRASI, BÖLGESEL BİR SAVAŞI AMAÇLADIĞI BELLİYDİ. BATILI ÜLKELERİN, SAVAŞIN İLK AYLARINDA BÖLGESEL BİR SAVAŞ RİSKİNE KARŞI İRAN VE VEKİLLERİNİ KONTROL ALTINDA TUTMAYA DÖNÜK BASKILARININ, ASLINDA İSRAİL'İN KADEMELİ BÖLGESEL SAVAŞ PLANINA HİZMET ETMEYE DÖNÜK OLDUĞU BUGÜN DAHA İYİ ANLAŞILIYOR.

durumda, İran'ın bölgesel etkisi zayıflıyor. Vekil güçlerini artık eskisi gibi kullanamayacak. Bölgesel istikrarsızlığın daha da derinleşmesi, Arap Baharı sonrası oluşan "kısmi statüko"nun da tamamen değişeceği anlamına geliyor.

İsrail, Gazze ve Batı Şeria'yı tamamen kendi kontrolüne alıp, yaşamsal olarak gördüğü bu alanlardan geri çekilmeye yanaşmak istemeyecek. Lübnan'da istediğini elde ettikten sonra, sıra Suriye'ye gelecek. Eşzamanlı olarak, İran'ın iç kırılganlıklarının artması, vekil güçleri içinde yaşanacak ayrışmalar, bölgenin ekonomik ve demografik ve yönetimler düzeyinde daha da kırılganlaşması durumunda, İsrail bölgedeki diğer hedeflerine yönelecek. İsrail'in Filistin'le sınırlı olmayan hedeflerine engel olunmazsa, İsrail'in saldırganlığına bölge ülkeleri sessiz kalmaya devam ederse, ortak bir tutum takınmak için harekete geçmezlerse kendilerinin de güvende olmayacağını görmeleri gerekiyor.

Türkiye'nin Gelecek Hedef Olma İhtimali

İsrail sorunu devam ettiği müddetçe, sadece Ortadoğu değil, küresel sistem de kaosa sürüklenecektir. Bunun için Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, "insanlık cephesinin kurulması" önerisi önemlidir. İsrail er ya da geç durdurulur. Ancak, bir an önce durdurulmazsa insanlık için maliyeti yüksek olur. Son olarak, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın TBMM'nin yeni çalışma dönemi açılış konuşmasında ifade ettiği, "İsrail'in saldırganlığı Türkiye'yi de içine almaktadır" tespiti sıradan bir açıklama değildir. İsrail'in bölgesel savaş planı; çökmüş devletlere, yeni kitlesel göçlere, ekonomik kırılganlıklara yol açacaktır. Bundan en çok etkilenen ülkelerden biri Türkiye'dir. Bu bağlamda "iç cepheyi sağlam tutmak" önem arz etmektedir. Bu süreçlerden iç siyasetin de etkilenmesi kaçınılmazdır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, Meclis'i açış konuşmasında "Vaat edilmiş topraklar hezeyanı ile hareket eden İsrail yönetiminin, tamamen dini bir fanatizm ile Filistin ve Lübnan'dan sonra gözünü dikeceği yer, açık söylüyorum, bizim vatan topraklarımız

olacaktır. Şu anda bütün hesap bunun üzerinedir" açıklaması farklı açılardan tartışılıyor.

Konuşulması, gündem olması, tartışılması doğal. Ancak tartışmalarda -içinde uluslararası ilişkiler dersi veren akademisyenlerin de olduğu- bazı gazeteci ve analistler, Erdoğan'ın bu sözlerinin gerçekliği yansıtmadığını iddia ediyorlar. Bunun iç siyasete dönük "yeni bir hamaset" olduğunu söylüyorlar. İçeride konsolidasyon için böyle dediğini ileri sürüyor ve İsrail'in hedefinde Türkiye'nin olamayacağını, iki ülkenin savaşa girmeyeceğini belirtiyorlar. Böyle düşünenler, iddialarını güçlendirmek için konuyu doğrudan savaş literatürüne çekip birtakım gerekçeler sıralıyorlar. Aslında söylediklerinin içinin boş olduğunu kendileri de biliyor. İsrail'in hedefinde Türkiye'nin olmayacağını söyleyenler, "analiz" değil "açıklama" yapıyor. Bir öngöründe bulunmuyorlar. Pozisyonlarının gereğini yerine getiriyorlar. Çünkü hizalandıkları yer böyle konuşmalarını icap ettiriyor. Sadece 7 Ekim'den bu yana, İsrail savaş şebekesinin açıklamalarına bakıldığında Türkiye'nin hedefe koyulduğu kolayca görülür. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamasında "vaat edilmiş topraklar hezeyanı", "dini fanatizm" göndermesi bu çevrelerin açıklamaları na bir referanstır.

İsrail'in Türkiye ile savaşmayacağını söyleyenler, Lübnan ya da Suriye'ye de olduğu gibi "doğrudan" saldırmayacağı argümanını ileri sürüyorlar. Bunu söyleyince de çok önemli bir analiz yaptıklarını zannediyorlar. Türkiye'nin İsrail'in hedefinde olduğunu belirtmek, "İsrail daha güçlüdür dolayısıyla, bugünden yarına doğrudan işgal planı var" demek değildir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İsrail'i ulusal tehdit olarak tarif etmesi, iki ülke arasında çıkacak bir konvansiyonel savaş anlamına gelmiyor. İsrail'in bölgesel statükoyu değiştirmeye dönük saldırganlığı bölgesel istikrarsızlıkları derinleştiriyor. Lübnan, Suriye, Irak ve İran'ın istikrarsızlığı doğrudan Türkiye'yi etkileyecektir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın söz konusu konuşmasının tamamını anlayarak dinleseler ya da okusalar itiraz ettikleri hususların, orada açıkça cevabı vardı. Erdoğan'ın aynı konuşmasında, "İsrail'in, Filistin ve Lübnan'daki saldırılarını çok yakından takip ederken, Irak'ın ve Suriye'nin kuzeyinde, bölücü örgütü maşa olarak kullanmak suretiyle, nasıl birer küçük uydu yapı kurmak istediğini de çok net

görüyoruz" uyarısını sıradan bir açıklama olarak görmemek gerekir.

Bugüne kadar, PKK ve PYD'yi büyütenler, FETÖ'yü destekleyenler kimlerdi? Sınırlarımızın yanı başında otonom bir terör devletinin kurulması için İsrail'in PYD/PKK terör örgütüne yardımları ne anlama geliyordu? Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "one minute" çıkışından itibaren, Türkiye'yi içeren çökertmeye, kurumlarını çalışmaz hale getirmeye, kimlik grupları arasında çatışma çıkarmaya, ülkenin bölünmesi için sözde özerklik ilanı denemesine, darbe ve işgal girişimlerine kimler destek verdi? Bunlar, Türkiye'nin hedef haline getirilmesi için değil miydi? Bütün bu süreçlerin "one minute" çıkışından sonra yaşanması da mı bir şey söylemiyor?

Gezi Parkı eylemleri, MİT TIR'ları kumpası, 17-25 Aralık FETÖ'cü yargı ve emniyet darbe girişimi, 6-7 Ekim olayları, çözüm sürecini bitiren henek ve çukur terörü ve en nihayetinde 15 Temmuz FETÖ'cü darbe ve işgal girişimini kimler destekledi? Arkasında kimler vardı? Bunlar hiç yaşanmamış olsa, Erdoğan'ın bu açıklamalarına itiraz edenlerin söylediklerine en azından dikkat kesilebilirdik. Farklı bir bakış açısı diyerek önemseyebilirdik. Ancak söz konusu organize saldırılar yakın dönemde oldu, ne yaşandığını çok iyi biliyoruz.

Dolayısıyla, Türkiye'nin hedefte olmasından neyi anlamamız gerektiği gayet açık. Türkiye'nin teyakkuza olması anlaşılabilir bir durum. Sınırlarımızın öte tarafında yaşananlar malum. Ortadoğu'da jeopolitik ve güvenlik dengelerini değiştirecek, uzun dönemli etkileri olacak savaş ve derinleşen kriz devam ediyor. Arap ayaklanmaları pek çok dengeyi sarsmıştı. Ortadoğu'da son on yıllık dönemde oluşan kısmi yeni statüko da yeniden sarsıldı. Sonuçları beklenenden daha yıkıcı olabilir.

Almanya'nın İnsan Hakları İhlalleri

19 Ekim'de Almanya Şansölyesi Olaf Scholz, Cumhurbaşkanı Erdoğan'la görüşti. İki liderin ortak basın toplantısında, Alman

medyası ortaklaşa hazırladıkları sorularından birini kendi liderlerine sordular. Soru şuydu: "Almanya bu zamana kadar insan hakları ihlalleri konusunda Türkiye'yi eleştiriyordu, artık bu eleştirisinden vaz mı geçti?" Soruyu soran gazeteci, sorunun Alman medyasının ortak sorusu olduğunu özellikle vurguladı. Scholz, bu soruya cevap vermedi. Bir gün sonra Alman gazeteleri, "insan hakları konusu masadan kalkmasa da artık belirleyici değil" diye yorum yaptılar. Türkiye'ye insan hakları konusunda soru soran gazeteciler, aynı günlerde kendi ülkelerinde, Almanya Federal Meclis Başkan Yardımcısına sosyal medyadaki bir paylaşımından dolayı istifa baskısı yapıyorlardı. Gazze'de İsrail saldırısında diri diri yanan Filistinlileri gösteren fotoğrafa "İşte Siyonizm bu" yazan postu paylaşmanın bedelini başkan yardımcısına ödetmek istiyorlardı. Kendi partisi ve Yeşiller grubu özür diletti ama Alman medyası bunun yeterli olmadığını söylemeye devam ediyor.

Filistin bayrağı 2012'den itibaren BM genel merkezinde dalgalanmaya başladı. Bazı ülkelerin da içinde olduğu 145 ülke söz konusu bayrağa sahip olan Filistin devletini tanıyor. Ancak, Filistin bayrağının Almanya'da sergilenmesi yasak ya da kısıtlılığı devam ediyor. İsrail soykırımını Almanya'da eleştirmek yasak. İsrail aleyhine açıklama yapan akademisyenler üniversiteden uzaklaştırıldı. Uluslararası mahkemelerde devam eden savaş ve soykırım suçlarını bile gündeme getirenler "antisemitizm" üzerinden karşı bir suçlama dalgasına maruz kalıyor. Filistin'i savunan tüm sesler bastırılıyor. Yıllardır Türkiye'ye insan haklarını bahane ederek silah ambargosu uygulayan Almanya, İsrail soykırımına en fazla destek veren ülkelerin başında geliyor. Alman gazeteciler, İsrail'in yaptığı soykırıma bırakın soykırım demeyi, insan haklarını ihlal ettiğini bile söylemiyorlar. Sonra da ikiyüzlülüklerini saklama gereği bile duymadan "Türkiye'de insan hakları ihlallerinin artık silah satışına engel olmayacağı" gibi zıvra yorumları yapabiliyorlar. Kendi ülkelerindeki İsrail'i eleştirmenin yasak olmasını sorun bile etmeyen Alman gazeteciler -maalesef Türkiye'de bu eleştirilere tav olanlar olduğu için- gelip burada insan haklarından bahsedebiliyorlar.

Kasım'da yapılacak seçimleri Trump'ın kazanması durumunda İsrail, seçilmiş başkanın göreve başlayacağı Ocak 2025 başına kadar olan süreyi yeni bir fırsat olarak değerlendirecektir. İki aylık süreci de savaşı genişletmek için kullanacaktır. Çıkan sonuç, aynı zamanda özellikle İran ve Körfez ülkelerinin gelecek konumları açısından da belirleyici olacak.

Aslında bazı gazetecilerin bu ikiyüzlü tutumunu en iyi şekilde yine Cumhurbaşkanı Erdoğan yüzlerine vurdu. "İkinci soruyu İsrail medyasından alalım" dedi. Biraz durduktan sonra da "pardon Alman medyasından" diye düzeltti.

ABD Seçimlerinin Ortadoğu'ya Olası Etkileri

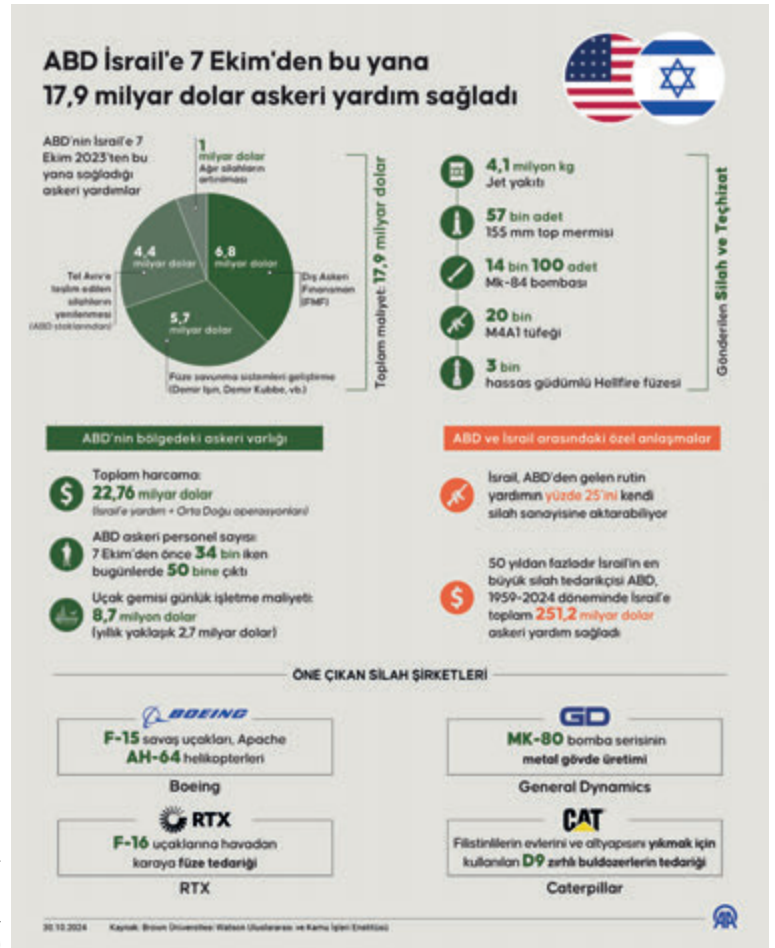
İsrail'in yayılmacı ve saldırgan tutumu, Ortadoğu istikrarsızlığını uzun dönemli olarak derinleştirecek. ABD seçimleri tamamlanmadan ateşkesin sağlanmayacağı anlaşıldı. Kasım'da yapılacak seçimleri Trump'ın kazanması durumunda İsrail, seçilmiş başkanın göreve başlayacağı Ocak 2025 başına kadar olan süreyi yeni bir fırsat olarak değerlendirecektir. İki aylık süreci de savaşı genişletmek için kullanacaktır.

ABD başkanlık seçimlerinden çıkan sonuç, aynı zamanda özellikle İran ve Körfez ülkelerinin gelecek konumları açısından da belirleyici olacak. Trump'ın seçilmesi, İran'a maksimum baskı politikasına dönüş

anlamına geliyor. Körfez ülkeleri, İsrail'in soykırımı genişletmesini durduracak politika izlemekten şu an için uzakta duruyorlar. Onlar da ABD seçimlerinden çıkacak sonucu bekliyorlar. Trump'ın seçilmesinin ardından İsrail ile masaya yeniden oturmak, bu ülkelerin de güvenliği garanti etmeyecek.

Bölge şu anda bir savaş sarmalında. İran'ın Ekim başındaki balistik füze saldırısına İsrail'in cevabının olacağı bekleniyor. Saldırının zamanlamasını, İsrail'in hava savunma sisteminin açıklarının ABD tarafından kapatılması belirleyecek. Biden yönetimi hızla harekete geçerek, İsrail'e yüksek irtifada alan savunmasını sağlayacak THAAD sistemini yerleştirdi.

İsrail'in tekrar vurmasının ardından, İran'ın bir öncekinden daha fazla zarar verecek bir karşılıklıta bulunması yüksek ihtimal. Dolayısıyla devam eden savaş sarmalı, istikrarsızlığı daha da genişletecek. Fay hatlarının giderek daha fazla açılması, bölgenin diğer aktörlerini bu sarmalın içine çekecek. ❏

ABD'nin 7 Ekim 2023'ten bu yana İsrail'e 17,9 milyar dolarlık askeri yardımda bulunduğu ortaya konuldu. (Mehmet Yaren Bozğun / AA, 30 Ekim 2024)